

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 10., 20. ÉS 30-ÁN.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Petrik Gézához (Budapest, II., Zárda-utca 59.) küldendők.

*Az egylet tagjai ingyen kapják.
Műfizetési ára egész évre 16 kor.*

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujjonnan megjelent könyvek.*

Magyar könyvek.

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapesten.

Császár Elemér és Váczy János. Magyar olvasókönyv. Középsiskolák I. osztálya számára (8-r. 222 l.) Bpest, 1901. Athenaeum r.-társ. 2 k.

Reichenhaller Kálmán dr. Anorganikus kémia és mineralógia. Főreáliskolák és tanítóképző intézetek számára. II. kötet. Harmadik, az 1899-iki tantervnek megfelelően teljesen átdolgozott kiadás. (8-r. 156 l.) Bpest, 1901. Athenaeum r.-társ. 2 k.

Deutsch Zsigmond és társa Budapesten.

Mentő kéz. Magyar nők a munkanélkülieknek. (A Magyar Szalon 1901. márciusi kiadása.) Szerkesztette *Hévesi József* (N. 8-r. 69 l.) Bpest, 1901. Deutsch J. és Társa bizom. 2 k. Diszpendány. 10 k.

Dobrowsky és Franke Budapesten.

Tauszk Ferencz dr. A belgyógyászat alapvonalai. Orvostanhallgatók és gyakorló orvosok számára. Második kiadás. (8-r. 331 l.) Bpest, 1901. Dobrowsky és Franke. 6 k.

Grill Károly udv. könyvkereskedése Budapesten.

Benyovits Lajos dr. Nemzetközi jogsegély. Büntetettek kölcsönös kiadása. Különös tekintettel a nálunk érvényben lévő szabályokra. (8-r. 163 l.) Bpest, 1901. Grill Károly 4 k.

Márkus Dezső dr. Felsőbíróságaink elvi határozatai. 1870—1900. A kir. Curia és a kir. Itélőtáblák döntéseinek rendszeres gyűjteménye. III. kötet: Polgári törvénykezés, végrehajtási eljárás, büntetőtörvény. (K. 8-r. 615 l.) Budapest, 1901. Grill Károly. Vászomban kötve 7 k. Indiai lenpapíron 7 k. 60 f.

Szabászati mintakönyv. Utmutató a fehérenemű-szabáshoz. Iskolai és magánhasználatra magyarázó szöveggel és rajzméretekkkel 37 mintalapon. A bécsi női iparegylet (Wiener Frauen-Erwerb-Verein) IX. kiadványa után magyarra fordította *Dr. Lengyel Dánielné*. Második bővített és javított kiadás. (4-r. 37 l.) Bécs, 1901. Wald heim R. kiadása. Grill Károly bizom. Budapesten 2 k. 60 f.

Törvények Grill-féle kiadása, magyar —. 2., 5. füzet. (8-r.) Bpest, 1901. Grill Károly.
2 füzet. **Csőd-törvény.** (1881: XVII. t.-c.) Jegyzetekkel ellátta: *Pap Dávid dr.* (120 l.) 1 k. 40 f.
5. füzet. **Ipártörvény.** (1884: XVII. t.-c.) Jegyzetekkel ellátta *Pap Dávid dr.* (209 l.) 3 k.

Vargha Ferenc. Bünvádi perrendtartás. Az összes melléktörvényekkel, rendeletekkel és utalásokkal, (8-r. VII. 872. l.) Budapest, 1901. Grill Károly. Vászomban kötve 12 k.

Kókai Lajos Budapesten.

Halotti búcsúztatók különféle esetekre. Irta egy prot. tanító (8-r. 165 l.) Nagy-Szécsény 1899. Kókai Lajos bizom. Budapesten 1 k. 50 f.

Révész Bálint. Vasárnap, ünnepi és alkalmi imádságok templomi használatra. Kiadja *Csikó Lajos*. Hatodik kiadás.

* Könyvészetünk teljessége érdekében felkérjük a t. kiadókat, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címekre beküldeni sziveskedjenek. *Rényi Károly Grill-féle cs. és kir. udv. könyvkereskedésben*.

(8-r. XI. 414 l.) Budapest, 1900. Kókai Lajos. Vászomban kötve 6 k., aranyfűzővel 7 k.

Lampel Róbert Budapesten.

Cserép József dr. Görög olvasó- és gyakorlókönyv az Odysseiából. A Homeroson induló görög nyelvi oktatáshoz a gymn. V. és VI. oszt. számára bevezető magyarázattal és szótárral ellátva. Számos képpel. (N. 8-r. 251 és 103 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 4 k. 40 f.

Dunay Ferencz. Átiró hangrajz. (Phonetika Transscriptória) Különös tekintettel a magyar nyelvhangok kifejlődésére szóban és írásban. (N. 8-r. 524 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 8 k.

Francia Könyvtár. 11. kötet. Szerkesztik *Theisz Gyula dr.* és *Matskóssy József.* (K. 8-r.) Budapest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy kötet vászonba kötve 70 f.
11. kötet. **Racine Jean.** *Athalie.* Magyarázta *Téri József.* (XII. 99 l.)

Garzó Imre. Vázlatok a lélek természetéhez. Második bővített kiadás. (8-r. 98 l.) H.-M.-Vásárhely, 1901. Lampel Róbert bizom. Budapesten 1 k. 60 f.

Kempis. Krisztus követéséről. Fordította *Pázmány Bevezetéssel*, magyarázatokkal és szótárral. Szerkesztette *Bellaugh Aladár.* (16-r. 2. 5. XX. l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert. Vászomban kötve 1 k. 60 f.

Légrády Testvérek Budapesten.

Legjobb könyvek. V. évf. 5. kötet. (8-r.) Budapest, 1901. Légrády Testvérek. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k. 5. kötet. **Delpit Albert.** *Edith.* Regény. II. kötet. (151 l.)

Országos központi községi nyomda részv.-társ. Budapesten.

Mocsári Béla. A szálka. Vigjáték 1 felvonásban. (K. 8-r. 29 l.) Budapest, 1901. Orsz. Közp. Községi nyomda Részv.-társ. 50 f.

Stampfel Károly udv. könyvk. Pozsonyban.

Gaal Mózes és Helmár Ágost. Magyarország története. II. köt. 1526-tól maig. Középsiskolák negyedik osztálya számára. Térképekkel és illusztrációkkal. Negyedik bővített és új tantervhez alkalmazott kiadás. (8-r. 95. l.) Pozsony, 1901. Stampfel Károly. Vászomban kötve 1 k. 70 f.

Schultz Imre. Tanítónőképzői világtörténet. Katholikus szelvényben. Második, bővített kiadás. 5 kortani táblával, 60 ábrával és 3 színes térképpel. (N. 8-r. 256 l.) Pozsony, 1901. Stampfel Károly. Vászomban kötve 3 k. 70 f.

— Polgáriskolai világtörténet. Katholikus leányövendékek számára. 50 ábrával. (8-r. 200 l.) Pozsony, 1901. U. o. Vászomban kötve 2 k. 50 f.

Tudományos zsebkönyvtár. 74., 75., 77. szám. (K. 8-r.) Pozsony, 1901. Stampfel Károly. Egy-egy szám 60 f.
74. szám. **Berényi Pál dr.** Államszámviteltan. (69 l.)
75. szám. **Somló Bódog dr.** Jogbölcsélet. (62 l.)
77. szám. **Schwicker Alfréd.** *Chemia.* I. Szeretlen rész. (72 l.)

Stein János Kolozsvárt.

Énekeskönyv. Istent dicsőítő Magasztalások és Esedezések az unitáriusok használatára. Negyedik kiadás (8-r. X. 196 és 70 l.) Kolozsvár, 1901. Stein János. Kötve 1 k.

Farkas Gyula dr. Vector-tan és az egyszerű Inaequatiók tana. Különlenyomat az Erdélyi Múzeum-egylet orvos- és természettudományi szakosztályának Értesítője után. (N. 8-r. XIV. 165 l.) Kolozsvár, 1901. Stein János 6 k.

- Kolosváry Bálint dr.** A szerzeményi közösség a házassági vagyoni jogok rendszerében. Tanulmány az összehasonlító magánjog köréből; különös tekintettel hazai jogunkra. (8-r. IX. 548 l.) Bpest, 1900. Stein János bizom. Kolozsvárt 8 k.
- Lukács Adolf dr.** A főtárgyalás. II-ik bővített kiadás. (8-r. 106 l.) Kolozsvár, 1900. Stein János 2 k. 40 f.

Idegen nyelven megjelent könyvek.

Toldi Lajos Budapest.

- Gesetz-Sammlung vom Jahre 1900.** Herausgegeben vom K. ung. Ministerium des Innern. Drittes Heft. (XXIII—XXXVI.) (8-r. VII. 275—524 l.) Bpest, 1900. Toldi Lajos bizom. 3 k. 30 f.

Zeneművek.*

Bárd Ferenc és testvére Budapest.

- Bárd-féle cimbalom gyűjtemény. 5. füzet.** Átírt Banda Ede. 1. Dóczy József. Kit gyászol a fecske madár. 2. Blüm Imre. Az útfélen megy egy legény. 3. Nincsen nekem jobb tanyám. (Népdal.) 4. B. Fehér Jenő. Búcsuzik a nap az égtől. 5. István bácsi. (Népdal.) 6. Dóczy József. Sötét erdő. 7. Dr. Komáromy Sándor. Megkérdeztem egy kis lánytól. 8. Kaszner Károly. Sólom madár. (Cimbalomra átírt Kaszner Károly.) 9. Dankó Pista. Bús az magyarnak élete. 10. Dóczy József. Szeretöt keresek. Budapest, 1901. Bárd Ferenc és testvére 3 k.
- Brück Gyula. Op. 19.** Cigánytemetés és tor. Magyar ábránd. Zongorára két kézre. Budapest, 1901. Bárd Ferenc és testvére 2 k. 40 f.
- Op. 20. Trois Variations de Concert, sur un Theme Hongrois «Kőrösi lány». Pour Piano. Budapest, 1901. Bárd Ferenc és testvére 2 k. 40 f.
- Offenbach.** Hoffmann meséi. (Les Contes d'Hoffmann). Operette 3 felvonásban. Magyar kiadásra átírt Huber Sándor. Budapest, 1901. Bárd Ferenc és testvére.
2. füzet. 1. Antonia dala. (Románc.) (Messze szállt, messze a gerle.) 2. Barcarolle. (Bájos éj, szerelmi kéj.) 3. Hoffmann dala. (Kettesével szívünkben egy reményt táplálva.) 4. Kettős. (E dal a szerelem örök ígéje.)

Klökner Ede Budapest.

- Dal-Salon.** A legjobb dalok, mű- és hangverseny dalok gyűjteménye énekhangra zongorakisérettel. Budapest, 1901. Klökner Ede.
1. **Lányi Ernő.** Op. 105. Ó mért oly későn. (Warum so spät.) 1 k. 80 f.
- Két eredeti magyar dal,** énekre és zongorára. Budapest, 1901. Klökner Ede.
1. Lányi Ernő. Op. 107. Hát még mindig az a gyűlölt járja... 2. Ivány Greizinger Iván, Messze, messze Rodostóba... 1 k. 20 f.
- Zenélő Magyarország.** Zenemű-folyóirat. VIII. évfolyam. Budapest, 1901. Klökner Ede.
1. füzet. 1. Lengyel Miska. Ujságíró csárdás. 3 magyar dalból összeállítva. a) Nincs énnékem vagyonom... Népdal. b) Lengyel Miska. Az ujságban megírták... c) Lengyel Miska. Ej komám ne búsuljon... Ének zong. kísérettel. 2. Heintz A. A szép orosz leány. (La Belle Russe.) Polkamazurka. Zongorára. 3. Barna Izsó. A férfi mind ledér. Betét dal a «Diák kisasszonyok» című operettében. Ének zong. kísérettel 60 f. netto
- 2. füzet. 1. Zajzonné Stöger Adél. Kis postásom, édes fecském. Magyar dal. Ének-zong. 2. Rosey Gy. «Handicap» induló. Zong. 3. Zsadányi Ármánd. «Szabad pusztán.» Magyar dal. Énekre és két hegedű kísérettel. 4. Teilmann K., Menuette. Salon darab. Zong. 60 f. netto
3. füzet. 1. Ábrányi Kornél. Hallod-e te kis lány. Magyar dal. Ének-zong. kísérettel. 2. Lengyel Miska. Valse Moulins. (Danse de Patineurs.) Zong. Grieg Ede. Op. 38. Berceuse. Zong. 60 f. netto
- Greizinger Iván.** I. Magyar ábránd. Nagy zenekari szólamok. Budapest, 1901. Klökner Ede 5 k. netto

* Felkérem a t. kiadó urakat saját érdekükben, hogy zenemű-ujdonságaikat *alatti címre beküldeni* sziveskedjenek, mert csak úgy vagyok képes lelkiismeretesen és pontosan szerkeszteni e jegyzéket.

Katonai Magyar Gábor.
Szent-Endre, Nyaraló-utca 359.

- II. Magyar ábránd. Nagy zenekari szólamok. Budapest, 19. 1. Klökner Ede 5 k. netto
- Lányi Ernő.** Magyar gyászinduló. Nagy zenekari vezérkönyv 3 k. netto
- Linka Kamilló.** «Aurora» keringő. Népzenei vezérkönyv 4 k. netto

Méry Béla Budapest.

- Merkler Andor.** Berceuse. Pour Violon et Piano. Budapest, 1901. Méry Béla 1 k. 50 f.

Nádor Kálmán (Táborszky Nándor) Budapest.

- Erdélyi Dezső.** Cimbalom salon. III. évfolyam. Budapest, 1901. Nádor Kálmán (Táborszky Nándor).
5. szám. 1. Ereszkedik le a felhő. 2. Eresz alatt fészkel a fecske... 3. Nádor Gy. Hogyha titkolt könnyeimből... 4. Proch H. Havasi kürt. 5. Erdélyi Dezső. Az első szerelem. Polka française.
- IIj. **Gebhardt Károly.** Turista-keringő. Zongorára. Budapest, 1901. Nádor Kálmán (Táborszky Nándor) 2 k.

Rózsavölgyi és társa Budapest.

- Bátor Szidor.** Magyar ábrándok könnyű modorban. Zong. két kézre. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa.
3. szám. Káka tövén költ a rucza 1 k. 50 f.
- Kutschera Alois.** Op. 45. Der liebe Cousin! Couplet. Ének-zong. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa 1 k. 50 f.
- Op. 46. Wie heilsam eine Badekur, da hat man keine Spur! Couplet. Ének-zong. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa 1 k. 50 f.
- Les perles des operas.** Potpourris pour Piano & Flute. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa.
6. Erkel-Weinbaum. Bánk-Bán 4 k.
7. Erkel-Weinbaum. Hunyady László 4 k.
- Repertoire Piano à 6 Mains.** Des Transcriptions Classiques et Modernes. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa.
7. Erkel-Kropil. Bánk-Bán. Reminiscence 2 k.

Fertőzhetnek-e az ócska könyvek és miképp fertőtleníthetők?

— Krausz Arthur dr.-tól. —

(Az «Egészség» f. é. 2. füzeté után.)

(Vége.)

A harmadik kísérleti sorozatot már csak ócska könyvekkel végeztem. E könyveket ugyanis autoklavba tettem és ott tartottam egy óra hosszáig 2½ atmoszf. gőznyomáson. 1 óra múlva kivettem és a levágott csikokat bevarrtam tengeri malacok hasába, ezeken azonban semmiféle reakció nem mutatkozott, valamint a bouillont sem zavarosították meg a levágott papiroszikok.

E kísérletek bizonyítják, hogy a régi, használt könyvek fertőzöttek, illetve lapjaikon oly mikroorganizmusok vannak laraktározva, melyek — kedvező körülmények közé jutva — virulensekké válnak.

Ezek után annak a kérdésnek felderítése vált szüségessé, hogy mily úton jutnak e mikroorganizmusok és főleg pedig, ha vannak közöttük, a kórokozók, oda.

Tagadhatatlan, hogy az ócska könyv és így a tankönyv is igen gyakran volt lábbadozó beteg gyermek kezében pl. difteriásában, a kinek torokváladékában, bár látszólag teljesen gyógyult, még 40—50 nap múlva is kimutathatók a virulens Loeffler-bacillusok, melyek köhögési rohammal a könyvbé kerülnek s ott 4—5 hónapig életképesek maradhatnak; de nemcsak maga a beteg, hanem környezete is fertőzőképes.

Kober vizsgálatai kiderítették ezt. 128, difteriás beteg környezetében tartózkodó egyén száájüregében 15 esetben kétségtául kimutatta a difteria bacillust. 600 teljesen egészséges gyermek közül, kik difteria-

beteggel semmikép sem kerültek érintkezésbe, 15-nek garatüregeiben kimutatta a Loeffler-bacillust, s ezek közül ötben az állatkísérlet is bizonyító volt. Így nem csak maga a beteg, de a környezet kezén megforduló könyv is veszélyt hozhat új tulajdonosára.

Nem kevésbé veszélyes, sőt vizsgálataim alapján állíthatom, közveszélyes fertőzői anyag a kölcsönkönyvtárak könyve. Tudvalévő, hogy a beteg jó része innen kapja könyvét és eltekintve az újjnyálazás általános szokásától, még egy másik és nem kevésbé veszélyes fertőzői mód terjeszthet betegséget. Mindegyikünk, ha olvasás közben köhögés fogja el, szája elé tartja a könyvet. Ilyenkor pedig az elfreस्कelt nyállal nemcsak ártalmatlan, hanem patogén mikroorganizmusok is kerülhetnek — ha voltak ilyenek az olvasó szájában — a könyv lapjaira, pl. difteria, mely a lábbadozó garatüregben is meg van; vagy tuberkulotikus egyéneknek nemcsak a gomolyagos köpetében vannak tuberkulózis bacillusok, hanem a szája nyálában is, ezek valószínűleg egy gomolyag kiköhögésekor maradtak ott vissza. A tuberkulózis bacillusnak a szájnyálban való jelenlétéről oly módon szereztem meggyőződést, hogy tüdőveszeseket, kiknek köpetében igen sok volt a tuberkulózis bacillus, köhögtem oly időben, mikor már köhögési rohamuk elmúlt és az elfreस्कelt nyálát, szájuktól mintegy 15 cm-re tárgyüvegen felfogtam. Igen sok esetben sikerült így Ziehl-féle festéssel a tuberkulózis bacillust kimutatnom; ugyanúgy, mint eseteimben a tárgyüvegre, épúgy kerülhet más esetben a könyv lapjára a tuberkulózis bacillus. Tegyük fel már most, hogy egy köhögési roham alkalmával tuberkulózis bacillus jutott a könyv lapjára, ez oda szárad, s életképességét 70–80 napig megtartja. E könyv azután másnak a kezébe kerül, aki az újjnyálazás által fertőzheti magát. De ki van téve az olvasó a fertőzésnek egy közkeletű másik szokás révén is, melylyel t. i. a könyv olvasásának befejezése igen sok embernél jár. A könyvet ilyenkor sok ember becsapja és a könyv lapjai közt lévő finom port és azzal együtt az ilyenformán kiszabadult mikroorganizmust akaratlanul bár, de belélelkezi. Az ilyen por pedig Sticher meggyőző kísérletei szerint, melyeket épen tuberkulózis bacillusra végeztem, tényleg okozhat tuberkulózist. De még tekintetbe kell venni azt is, hogy a kölcsönkönyvet — rendszeren — nem becsüli úgy meg az olvasó, mint a sajátját, azt bárhová leteszi, s esetleg így is kerülhet arra fertőző anyag.

Ezekkel röviden reámutattam az ócska könyvek által okozható fertőzés módjaira és útjaira és reá- térhetek annak a kérdésnek tárgyalására, hogyan fertőtleníthetők az ócska könyvek, anélkül, hogy hasznavehetetlenné váljanak.

Ha az utóbbi szempontot tartom szem előtt, — már pedig ezt kell tartanom, mert hisz az ócska könyvek óriási tökélet képviselnek, akkor csakis a gőzzel való dezinfekcióra gondolhattam és pedig választanom kellett az áramló gőz, vagy pedig az újabban oly nagyon felkarolt és dicsért formalin gőz között.

Folyékony anyagok, mint kربول, szublimátoldat tönkretették volna a könyv anyagát. A chlorgőz ez esetben, mint desiniciens azért nem jöhetett szóba, mert némely papirozt rendkívül megrongál és a nyomtatást nagyon homályosítja, ugyanezt tapasztaltam a kéngőzök hatásánál is.

A gőzzel, valamint formalinnal végzett kísérleteim nagyrészt a székesfővárosi fertőtlenítő intézetben végeztem, az ottani fertőtlenítő gépeket használva fel. Formalingőzöket a Schering-féle egyszerű és kombinált készülékből fejlesztettem, formalinpasztillákból; másodsorban a Linger-féle készüléket használtam, e készülék glacioformból fejleszteti a gőzt. Végre kipróbáltam a Trillat-féle «autoclave formogén»-et, mely formochlorral dolgozik. E kísérletekről rövidesen számolhatok be. 24 óráig tettem ki az alábbi leírt módon preparált könyveket a formalingőzök hatásának, de ily hosszú idő sem volt elégséges arra, hogy a gőzök a könyv lapjai közé hatoljanak és az ott lévő mikroorganizmusokat megsemmisítsék. E kísérleteim csak igazolják azt, a mit már sokan — többek közt nálunk Rigler tanár is — találtak, hogy a formalingőzök csak a felületre hatnak és a tárgyak felületén lévő mikroorganizmusokat képesek megölni.

Az áramló vízgőzzel való fertőtlenítési kísérleteimet a következő módon végeztem. Régi könyvek és füzetek egyes lapjait, lehetőleg a könyv közepe táján bekentem staphylococcus, difteria, anthrax, kolera és tifusz-bouillon kulturáival, valamint bőségesen tuberkulózis bacillust tartalmazó köpettel. Megvártam míg a lapok teljesen megszáradtak és ekkor a desiniciáló gépbe helyeztem a könyveket olyformán, hogy azokat egymásra raktam és tetejükbe még nehéz deszkadarabot tettem, hogy nyomás alatt legyenek. A fertőtlenítés megkezdése előtt minden esetben a bekent lapról csíkot vágtam és bouillonba tettem, hogy az illető mikroorganizmus életképességéről meggyőződést szerezzek és csak oly könyvvel kísérleteztem, a hol ezen kontrolkísérlet pozitív volt. A köpettel bekent könyvszeletet tengeri malac hasába varrtam, ezen állat tipikus miliaris tuberkulózisban elpusztult.

Első kísérletem alkalmával a könyvek 15 percig voltak az áramló gőznek kitéve. Ennyi idő a fertőtlenítésre kevésnek bizonyult, mert a kísérlet befejezése után a bouillonba dobott papírszeletek mind megfogamzóttak, csupán a kolera pusztult el. A tuberkulózisos köpéssel bekent szeletet tengeri malac hasába varrtam, az állat miliaris tuberkulózisban elpusztult.

A második kísérlet időtartama 40 perc volt. Ebből 5 perc esett a gép előmelegítésére, 30 percig tartott a gőzbehatás, 5 percig a légtelenítés. Ennyi idő tökéletesen elegendőnek bizonyult minden esetben a mikrobák elölésére. A bouillonba dobott szeletek azt nem zavarosították, az abból öntött gelatina-lemezeken coloniák nem képződtek. A kontrolállatok életben maradtak.

Ami a könyvek állapotát illeti fertőtlenítés után, legkevésébbet a fűzött könyvek szenvedtek, ezeken változás alig volt észrevehető. A kartonozott könyvek meghajoltak, de e kárt préseléssel helyre lehetett hozni. A félvászonba kötött könyvek is meghajoltak, a tábla papírja pedig legtöbb esetben levállott. Az egész vászonkötésűek vászonborítékja felhólyagosodott. A bőrbekötött könyvek kötése hasznavehetetlenné vált. Mindez azonban a gyakorlatban, azt hiszem, elenyésző csekély kár ama előny felett, melyet a fertőtlenítés hoz.

Kísérleteim utolsó sorozatában kellett a dolog lényegére nézve döntenem, vajjon szükséges-e fertőt-

lenítés, hogy a könyv lapjaira került mikrobák nem pusztulnak-e el oly gyorsan, hogy a fertőtlenítés mellözhető volna. Sokan és sokszor végeztek kísérletet oly irányban, hogy megtudják, vajjon a pathogén fajok meddig tartják meg életképességüket, de eltekintve attól, hogy a kísérleteket különböző körülmények között és anyagokon hajtották végre, a kísérletek útján kapott időtartamok oly tág határok között mozogtak, hogy e specialis kérdésre nézve új kísérletek végzése vált szükségessé. Hogy mily tág az időhatár, azt az általam is használt fajokra nézve a következőkben állítottam össze: kolerabacillus, levegőn a száradásnak kitéve, életképességének minimuma 3 óra, maximuma 5 nap között variál. Sokkal ellenállóbb a tifuszbacillus, mert 27 napig bírja el a levegőn való szárítást, a difteria azonban már kevésbé ellenálló, mert csak 150 napig képes élni. A minimum a tifuszbacillusra 1 nap, a difteriára 4 nap. E minimumok és maximumok között azonban a legváltozatosabb ingadozást találták a különböző kutatók a szerint, amint más anyagon, üveg, homok, vázson stb., más hőmérsék mellett végezték kísérleteiket, természetesen az is nagy szerepet játszott, hogy mily táptalajon tenyésztették az illető faj, mily idős volt a cultura és mennyi vétetett belőle. Az én esetemben az anyag meg volt adva, t. i. a papiros és pedig sterilizált papiros. Mindig egyidős, 48 órás gelatinaculturákat használtam. Meghatározott mennyiséget vettem. 5 kacsasal $\frac{1}{2}$ cm-re, igyekezvén az anyagot a mennyire lehet egyenletesen elkenni. Arra is igyekeztem, hogy úgy vigyem át az anyagot, hogy a táptalajból ne kerüljön a papirosra. Tuberculosisbacillust köpettel kentem el. A könyveket polera állítottam szobahőmérséken. Első nap 12 óránként végeztem ellenőrző kísérleteket olyformán, hogy mindig az említett módon preparált $\frac{1}{2}$ cm³ nagyságú papirosdarabkákat bouillonba dobtam, illetve tuberculosisbacillusokkal bekent papiroscsikokat tengeri malac hasába varrtam, azután pedig 24 óránként ismételtam az ellenőrzést. Az eredmény a következő volt: leghamarabb vesztette el életképességét a kolerabacillus t. i. 48 óra múlva. Nagyon sokkal később a difteria, 28 nap alatt (egy esetben azonban már 4 nap alatt), ellenben a staphylococcus már 31 napig élt, a tifusz volt a sorban a harmadik, 95 napig tartván meg egy esetben életképességét, de 40—50 nap alatt rendszeren elpusztult. A tuberculosisal impregnált papirost egy esetben 103 nap múlva varrva be az állat hasába, az hosszas betegség után, mely folytonos lázából állott, elpusztult, bár a boncolásnál tuberculosisist találni nem sikerült. A bouillon culturákból öntött gelatinalemezeken az illető bacilluscoloniák fejlődtek. Összegezve kísérleteim eredményeit, azokat a következőkben foglalhatom össze:

A használt könyvekben lehet fertőző anyag, mely fertőző anyag kedvező körülmények között fertőzést is okozhat, de a könyvek fertőzőképessége célszerű desinfectióval — a nélkül, hogy a könyv anyagában nagy kárt szenvedne — elkerülhető. A fertőtlenítés áramló gőzben 40 perc alatt biztos. A gyakorlati életre nézve pedig mindezekből a következőket vélem megállapíthatóknak.

Az esetre, ha a tankönyvek csakis az iskolaév végén képezhetnék adás-vétel tárgyát, a desinfectio szükségesége nem forog fenn. Mert a szünetidő addig tart, illetve

tovább tart, mint a fertőzést okozó bacillusok életképessége a könyv lapjain. Természetesen nem volna megengedhető, hogy évközben, vagy július 1-én túl adassanak el iskolakönyvek.

A fővárosban pedig a *fertőző betegségben szenvedő iskolás gyermekek könyvei kötelezőleg fertőtlenítenők és ennek megtörténtét a fertőtlenítő intézet minden egyes könyv címlapjára reávezetné.*

A székesfővárosi fertőtlenítő intézet mintaszerű berendezése a facultativ fertőtlenítést lehetővé teszi s ez óhajtható is volna. Ez esetben a legtöbb antiquariuss könyveit desinfectiáltatná s minden szülő — bizonyára — csak oly könyvet vásárolna, melyen a fertőtlenítés megtörténte igazolva van. Meg vagyok győződve, hogy ez intézet ügybuzgó és kiváló szakértelmű igazgatója, Bukovszky dr. úr módját ejtené, hogy a könyvek egyáltalán kárt ne szenvedjenek. Szerény véleményem szerint, ugyan senkit sem lehet, de nem is szabad annak a lehetőségétől megfosztani — ha csak imminens veszéllyel nem jár — hogy az amúgy is drága tankönyveket olcsóbban be ne szerezhesse.

Ellenben feltétlenül kötelezővé kell tenni a kölcsönkönyvtárak könyveinek fertőtlenítését, mert ezek igen rövid idő alatt cserélnek olvasót, — 3—4 nap alatt kétszer is — és bizonyára igen gyakran kerülnek beteg, vagy lábadozó ember kezéből egészségesébe.

Aránylag olcsón szerezhetne be mindegyik egy e célra általam szerkesztett autoklavot; melynek működését, illetve rendbentartását esetről-esetre a hatóság ellenőrizné. És meg vagyok győződve, hogy a közönség felismerve e rendszabály nagy jelentőségét, nem elégedne meg a tulajdonos azon kijelentésével, hogy a könyvet már fertőtlenítették, hanem minden esetben a maga jelenlétében követelné a fertőtlenítést.

Könyvtárnoki tanfolyamok.

A muzeumok és a könyvtárak országos főfelügyelősége rövid fennállása óta is igazán hasznos szolgáltatokat tett a kultúra ügyének.

«Minerva» című évkönyvét, Magyarország könyvtárainak pontos jegyzékét és ismertető könyvét, melyet kiadott, volt szerencsém e lapok hasábjain már ismertetni, egy másik alkotására pedig ez alkalommal legyen szabad reátérnem.

A főfelügyelőség ugyanis számot vetett azzal, hogy a könyvtárügy fejlődése csak úgy mozdítható elő, a bibliografia csak úgy lesz tökéletesebb, ha gondoskodni fog arról, hogy a könyvészet, nyomdászat és a könyvtárnoki szakismeretekben bővelkedő könyvtárnokai lesznek Magyarországnak.

E célt szolgálják azon tanfolyamok, melyeket a főfelügyelőség évenként rendez. A tanfolyamra első sorban azokat hívták meg, kik hatósági, vagy a társadalom által létesített és létesítendő, nyilvános vagy nyilvánossá tételre törekvő könyvtárak élén állanak, vagy a jövőben azok vezetésére hivatva lesznek.

Azonban a főfelügyelőség módot nyújt arra, hogy mindazok, kik a könyvtárügy iránt érdeklődnek, meghallgathassák a tanfolyamot, amennyiben bárki is részt vehet azon.

Éppen azért fölhivom erre Magyarország könyvkereskedőinek figyelmét. Azon ismereteket, melyeket a tanfolyamon a tudós világ jelesei előadnak, nagy sikerrel érvényesíthetnék üzletük körében, a tanfolyam dús anyagából nagyon sok, gyakorlatilag is hasznos eszmét meríthetnek, s szakképzett, széleskörű műveltségű, a könyvészeti szakirodalomban alapos jártasságú kereskedők lehetnek. A Magyar Könyvszemle megismerteti legújabb számában e tanfolyam anyagát, melynek rövid ismertetését e jelentés alapján nyújtom az alábbi sorokban.

Ismertetik e tanfolyamon a kéziratok kezelését, a középkori kéziratokat, a Korvinát, a magyar vonatkozású kodexeket, a középkori kéziratokat, azok leírását, újkori kéziratok és oklevelek lajstromozását és a kéziratok és oklevelek kezelésének és megóvásának módjait.

A könyvkereskedők legnagyobb érdeklődésére számíthat az e tanfolyamon ismertetett Könyvismerettan (bibliologia), mely a könyvészeti ismeretek egész kis kincses bányáját tárja elő.

Igy előadást tartanak az ősnymtatványokról könyvtári szempontból, könyvészetükről, földolgozásukról, katalogizálásukról, a magyar nyomdászatról, könyvészeti különlegességekről, unikumokról, a könyvillusztrációkról, fa- és rézmetszésről, kvarc- és könyomásról, könyvkötésről, könyvjavításról, könyvtisztításról, *könyvkereskedésről, árlejtésről, árakról.*

Igen lelkiismeretes ismertetésben részesül a könyvtartan és a bibliografia is. Utóbbi folyamán a magyar bibliografiai irodalom történeti ismertetésére is sor kerül.

A főfelügyelőség kilátásba helyezi, hogy az előadott tárgyakról kézikönyveket fog kiadni.

Vajha mielőbb valóra válnék ez örvendetes terv, melyet nagy örömmel üdvözlölné a könyvkereskedelem minden tagja és a bibliografia minden barátja.

Bibliografiai irodalmunk oly kicsi, hogy teljes szívvel várjuk annak mielőbbi gyarapodását.

Dr. Váradi Ödön.

VEGYES.

Sajtószabadság ünnepélye. A «*Csak szoroson*» magyarországi könyvkereskedő segédek egyesülete, március 13-ikán az egyesület dísztermében, a sajtószabadság kivívásának 53-ik évfordulója alkalmából ünnepélyt rendez az alábbi műsorral:

Szózat. Énekl az «Ébredés» dalkör. Karnagy Gyöngyösi Sándor úr.

Fölolvasás március 15-ről. Tartja Schaffer János úr, egyleti elnök.

A szabadságharc hősei. Fölolvassa Farkas Emőd úr, hirlapíró.

A rab, Petöfi Sándor-tól. Szavalja Tarkó Lajos úr.

Tavaszmúlt, Kossuth Lajos azt üzenté. Cimbalmom előadja Gergolovits Vilmos úr, egyleti tag.

Talpra, magyar! Petöfi Sándor-tól. Szavalja Antalffy József úr, egyleti tag.

Hymnus. Énekl az «Ébredés» dalkör.

Ezen szépnepk ígérkező ünnepélyre ez uton is fölhívjuk a t. kartárs urak szíves figyelmét. *W.*

Szerkesztői posta.

H. Á., U. A csomaghoz csatolható számla is, meg levél is, míg a kereszkötés alatt menő küldeményhez csakis számla, minden egyéb megjegyzés nélkül. A panesovai ügyet átadjuk az elnökségnek, ha az jónak látja, közölni fogja a Corvinában hivatalosan. — **F. B., M.** A jövő számban felelünk részletesen. Addig is utalunk az *Évkönyv* III. évfolyamában lévő szokásjogra, mely a legtöbb pontra nézve megadja a szükséges fölvilágosítást.

HIRDETÉSEK.

Csuday Jenő ajánl:

A magyarok történelme. 2-ik javított kiadás. 2 vaskos kötet 2 címképpel. N. 8-r. füzve. Bolti ára 10 frt. netto 1 frt és $\frac{1}{10}$ péld. 137

Üzletünkben megüresedett a raktárnoki állás, melyre azonnali belépéssel idősebb munkaszerető és pedans segédet keresünk. 138

Aufrecht és Goldschmied.

Bizományosság változtatása

esetére van szerencsém bizományi üzletemet a vidéki t. Kartárs urak szíves figyelmébe ajánlani. Egyúttal ajánlom nagy raktáramat német folyóiratok és fizetes munkák beszerzésére igen előnyös netto áraink mellett.

Kiváló tisztelettel 139

Schenk Ferenc

üzletügyi Üzlete és colportage nagykereskedése
Budapest, IV., Ujvilág-utca 17. sz.

Ujdonság!

Gyönyörű szobadisz ó-ezüst fémlapból vert domborművű Madonnakép, értékes műtárgy, **Pallas** részvénytársaságnál Budapesten, Honvéd-utca 10. szám, valódi selyemplüss kerettel (vörös, kék és zöld színben) is kapható. Ára ord. 2 korona, netto készpénzért 1 korona 40 fillér.

Fischel Fülöp Nagy-Kanizsán keres és ajánlatot direkté kér:

2 Fabiny, Bünvádi perrendt. II. kötet kötve. 140

CLICHÉKET

hirdetések, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlap, egyáltalán mindennemű nyomtatvány képs kiállítására számára legjobb kivitelben és legolcsóbb áron elvállal és készít

FISCHER LIPÓT

chemigrafiai műintézete

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15

141

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 143

Ranschburg Gusztáv Budapesten keres és ajánlatokat közvetlen kér:

Acsády, Az osztrák csász. cím 1877.

Országgyűl. Nyomtatványok. Egyes kötetek. 142

Ügyvédek Lapja. (Nagyobb sorozatot.)

Kossuth Lajos beszédei 1867.

Péczeley J. Észrevételek I. 1880.

Keresek mielőbbi belépésre egy önállóan dolgozó, az összes könyvtári teendőknél jártas segédet. A magyar és német nyelv tudása okvetlen szükséges.

Ajánlatok a fizetési igények megjelölésével, a bizonyítványok másolatával és fényképpel directé hozzám intézendők. Kassa, 1901 márc. 5.

Vitéz A.
könyvkereskedő.

«Csak Szorosan» magyarországi könyvkereskedő-segédék egyesületének helyeszközlő osztálya.

Keres:

Egy fiatal, törekvő, a könyv- és rokonszakmában jártas (keresztény) segéd azonnal esetleg április 1-re alkalmazást nyerhet egy előkelő vidéki könyvkereskedésben. 1

Egy elsőrangú zeneműkiadó cég egy ügyes és megbízható, megrendelés-gyűjtésre vállalkozó fiatal embert keres, magas jutalék mellett. 2

Egy elsőrangú vidéki könyvkereskedésben az első sortimenteri állás f. évi április 1-én betöltendő. Csakis komoly, előkelő közönséggel banni tudó urak ajánlkozzanak. Az állás tartós és kellemes. 3

E rovatban közöltekre minden megkeresést írásban kér: **Kántor Ferenc** (Ráth cég, Haas-palota).

Ajánl:

Fiatal, törekvő, könyv- és rokonszakmában jártas segédet. Magyar, német nyelvet bírja. 1

Az összes könyvtáruki teendőkhöz jártas, jómodorú hadmentes segédet. Magyar, német és tót nyelvet bírja. Beléphet azonnal. 2

A kiadóhivatali teendőkhöz, valamint a könyv- és papirkereskedésben teljesen jártas fiatal segédet, azonnali belépésre. 3

Komolyabb fiatal embert, ki egy elsőrendű vidéki cég vezetője, február 1. belépésre. 4

== Magyar ipar. ==

Gyorssajtókkal és villamos üzemmel berendezett fénynyomda és képes-levelezőlap-gyár.

Alapított 1865.

DIVALD KÁROLY FIA EPERJESÉN (SÁROS-MEGYE.)

Ajánlja műintézetét képes levelezőlapok simpla nagys., dupla, panorama, óriás kártyák nagybani készítésére, valamint műmellékletek, fényképek, rajzok, térképek, architektúrák stb. fénynyomatú sokszorosítására. Rézmetszet, fénykép utáztatú, valamint jeges cartonra nyomtatott képes levelezőlapokat ajánlok.

Versenyképes árak, pontos szállítás biztosítva. 144

Minták árak megjelölésével kívánatra bérmentve azonnal küldetnek.

Keresek ódon, de jó karban:

Beniczky Lenke: A fátyol titka, Nem ismerem a mult történetét, Zárt ajtó mögött, A porban született, Az eskü, A külön, Az első nyom, Újabb beszélgetések.

Jókai: Párba az istennel.

Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. 145

Rendeleték Tára

1867—1900-ig terjedő évfolyamait keressük tiszta állapotban, olcsón. A példányok bekötetnek s így főként a belső tisztaságra helyezünk súlyt.

Révai Testvérek

irod. intézet részvénytársaság könyvkereskedése. 146

Schwarz Károly Sopronban keres:

1 Teleki S. gróf felfedező útja Kelet-Afrikában. 147

Maurer Adolf Kassán keres:

Shakespeare színművei (Kisfaludy társ.) VI., XI., XVIII. (bármily áron).

Corpus Juris Hungarici I. sorozat (1836—1876). IV. sorozat 2-ik fele (1000—1608.). V. sorozat 1-ső fele (1608—1657. és Erdélyi törv.).

Arany János összes költeményei.

Széchenyi István gróf levelezése. 148

Kilián Frigyes utóda egy. könyvtár Budapestben keres:

1 Pallas Lexikon XIV—XVI. füzve vagy füzetekben. 149

A Polatsek-féle könyvkereskedés Temesváron keres és ajánlatokat követlen kér:

1 Vasárnapi Ujság 1899. évf. 41., 43., 49. 1900. évf. 6. sz.
1 Euclides elemei, ford. Brassai.
1 Bozóky, Jogi személyek.
1 Pallas Lexikon cpl. 150

Üzletemben kitanult fiatal segéd részére, kinek kiváló szép írása van, keresek megfelelő állást, lehetőleg kiadóüzletben. Tudakozódásokat kérem hozám intézni.

Kilián Frigyes utóda

m. k. egyetemi könyvkereskedő Budapestben. 151

Lövy József fia Miskolcon keres:

2 Nagy Ernő, Közjog.
1 Schnierer. A büntetőjog ált. tanai.
1 Camoens Luziádái.
1 Tegnér, Frithiof monda.
1 Hensel, Talajművelés. 152
1 Répássy, Hitoktatás.
2 Ábel, Adalékok a humanizmusról.
3 M. ifj. könyves-háza 8., 13/14., 23/24.

Mildner Ferenc Kassán keres:

1 Gracza, Szabadságharc története. IV., V. kötet vörösbé kötve.

1 Jókai összes munkái. (Nemzeti kiadás.) 19., 49., 64., 94. kötet eredeti kötetben. 153

154 Reprodukáló műintézet.

WOTTITZ MANFRÉD

sokszorosító műintézete

Budapest, Király-utca 30. sz.

Készít mindenféle kliséket

Autotypiák-

Phototypiák-

Chemigrafiákat

háromszínű nyomásra.

Videki megrendelések 22-22

*** pontosan eszközöletnek.

Egy önállóan működő, hadmentes könyvtár-segéd, ki a papírszakmában, nyomtatványok kezelésében és felvételében teljesen jártas, szóval egy nagyobb üzletet 4 éve önállóan vezet, állást keres a vidék elsőrangú könyvkereskedésében azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 152-2

Egy 5000 lakossal és nagy jövővel bíró városban egy könyv- és papirkereskedés 16—20,000 k. forgalommal családi körülmények miatt f. évi március hó 1-től kezdve bármikor eladó.

Ajánlatok (keresztényen vallásura a helyi viszonyok előnyösebbek) a Corvina kiadóhivatalához «Jövő» jelige alatt intézendők. 152-3

Fiatal könyvkereskedő-segéd jó bizonyítvánnyal alkalmazást keres azonnali belépésre. Eismann Adolf Budapest, Eötvös-utca 24. I. em.

Fiatal keresztény segédet keresek azonnali belépésre, ki a könyv- és papirkereskedés minden ágában jártas.

Ajánlatokat, fizetési igényeivel és bizonyítvány másolataival direkt kér.

Kollár József

157 Zombor.

960 kötetből álló kölcsönkönyvtár

(bele értve a Singer és Wolfner 350 kötetből álló ifjúsági könyvtárát) eladó. Ajánlatot kér

Véber Oszár

158 Békésen.

Schwarz Károly Sopronban keres

159 antiquarice:

1 Rapaics, Egyháztörténet 1/3 rész.

160 Katz G. Budapestben keres:

1 Magyarországi Rendeleték Tára eddig megjelent évfolyamait cpl.

A Gallia-féle könyvkereskedés Kecskeméten keres:

1 «Uránia» című folyóirat 1900-iki évfolyamát. 161